

La població

Recull dels 9 exercicis de la unitat, ordenats per dificultat.

Sumari

1. 01 A · Llegir el món demogràficament — Adaptat Adaptat
  2. 02 B · Estructures i envelliment — Adaptat Adaptat
  3. 03 C · Catalunya i el repte demogràfic — Adaptat Adaptat
  4. 04 A · Llegir el món demogràficament — Bàsic Bàsic
  5. 05 B · Estructures i envelliment — Bàsic Bàsic
  6. 06 C · Catalunya i el repte demogràfic — Bàsic Bàsic
  7. 07 A · Llegir el món demogràficament — Ampliació Ampliació
  8. 08 B · Estructures i envelliment — Ampliació Ampliació
  9. 09 C · Catalunya i el repte demogràfic — Ampliació Ampliació
-

A · Llegir el món demogràficament — Adaptat

ADAPTAT

Aquesta fitxa et fa repassar els conceptes essencials per llegir un mapa de població: **densitat**, **indicadors** i les **tres etapes** de la transició demogràfica.

Activitat 1. Densitat de població

Completa la frase amb una paraula de la llista: *habitants · superfície · densitat · km²*.

La _____ de població és el nombre d' _____ que hi ha en una _____ determinada del territori. Es mesura en hab./ _____.

Mira el mapa de l'apartat 1 de la unitat i respon:

1. Anomena **una zona molt poblada** i **una zona molt poc poblada**.
2. Per què al Sàhara hi viu poca gent? Pensa en el clima.

Activitat 2. Cada indicador a la seva fórmula

Lliga cada indicador amb la seva fórmula:

Indicador	Fórmula
Natalitat (TBN)	
Mortalitat (TBM)	
Creixement natural	

Tria entre:

- **A.** naixements ? defuncions
- **B.** (naixements / població) × 1.000
- **C.** (defuncions / població) × 1.000

Activitat 3. Tres etapes de la població

Lliga cada règim demogràfic amb les seves característiques:

Règim	Natalitat	Mortalitat
Antic (fins al 1750)		
Transició (s. XIX-XX)		
Modern (avui)		

Tria entre: *alta · baixa · molt alta*.

Indica en quina **etapa** està cada país avui:

- Itàlia: _____
- Níger: _____
- Catalunya: _____

Què s'avalua

- Saps definir **densitat de població** i identificar zones poblades i buides.
- Identifiques les **fórmules bàsiques** dels indicadors.
- Distingeixes els **tres règims** de la transició demogràfica.

B · Estructures i envelliment — Adaptat

ADAPTAT

Aquesta fitxa et fa repassar com és la població: per **edat**, per **sexe** i com s'envelleix Europa.

Activitat 1. Parts d'una piràmide

Lliga cada part amb les edats que li corresponen:

Part	Edats
Base	
Tronc	
Cim	

Tria entre: 0-14 anys (joves) · 15-64 anys (adults) · +65 anys (gent gran).

Activitat 2. Tres tipus de piràmide

Posa el nom correcte (*progressiva, estacionària, regressiva*):

1. Forma de **triangle**, amb molta base. Hi ha molts joves. ? _____
2. Forma de **campana**. Base i tronc més o menys iguals. ? _____
3. Forma **d'urna**: estreta a baix, ampla a dalt. Pocs joves, molta gent gran. ? _____

Indica quin tipus tindria cada país:

- Catalunya: _____
- Níger: _____
- Japó: _____

Activitat 3. Europa s'envelleix

Marca cada frase com a **V** (vertader) o **F** (fals):

1. A Europa cada cop neixen més nens. ? _____
2. Cap país de la UE arriba al llindar de 2,1 fills per dona. ? _____
3. Una de cada cinc persones a Europa té més de 65 anys. ? _____
4. Les dones europees tenen el primer fill als 25 anys de mitjana. ? _____

Anomena **3 mesures** que un govern podria prendre per fer més fàcil tenir fills a Europa:

1. _____

2. _____

3. _____

Què s'avalua

- Identifiques les **tres parts** i els **tres tipus** de piràmide.
- Relaciones la **forma** amb el tipus de país.
- Reconeixes l'**envelliment d'Europa** i en proposes mesures.

C · Catalunya i el repte demogràfic — Adaptat

ADAPTAT

Aquesta fitxa et fa conèixer la població de Catalunya i el repte del despoblament rural.

Activitat 1. Catalunya en xifres

Mira l'apartat de Catalunya de la unitat i completa:

- Catalunya té al voltant de _____ milions d'habitants.
  - La fecunditat és de _____ fills per dona.
  - L'esperança de vida és de _____ anys.
  - La població nascuda a l'estranger és el _____ %.
  - Catalunya té creixement vegetatiu negatiu des del _____.
-
-
-
-

Activitat 2. Vertader o fals

Marca cada frase com a **V** o **F**. Si és falsa, escriu la versió correcta:

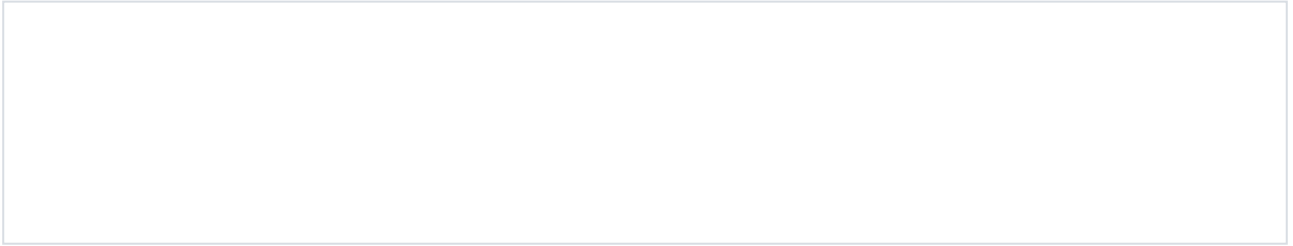
1. A Catalunya cada cop neixen menys nens. ? _____
  2. A Catalunya la gent viu menys anys que fa 50 anys. ? _____
  3. La població creix gràcies a la immigració. ? _____
  4. Els pobles del Pallars guanyen habitants cada any. ? _____
  5. Hi ha més dones grans que homes grans. ? _____
-
-
-
-

Activitat 3. L'àrea metropolitana i la Catalunya interior

Catalunya té **àrees urbanes** (com Barcelona) i **àrees rurals** (com el Pallars). Anomena:

- Dues comarques **de l'àrea urbana**.
- Dues comarques **rurals**.
- Tres serveis que es perden quan un poble es queda sense gent (escola, dispensari, botiga...).

Al quadre de baix, dibuixa un **mapa simple** de Catalunya marcant amb un punt vermell les comarques plenes i un punt blau les buides.

Què s'avalua

- Recordes les **dades clau** de Catalunya.
- Distingeixes entre afirmacions **vertaderes i falses**.
- Identifiques **diferències territorials** internes.

A · Llegir el món demogràficament — Bàsic

BÀSIC

Aquesta fitxa combina càlcul de densitats, lectura d'indicadors i comprensió del creixement mundial. Fes-la amb la unitat al davant i pots consultar Idescat i el Banc Mundial.

Activitat 1. Calcula i compara densitats

Aquí tens dades reals 2023:

País	Habitants	Superfície (km ²)	Densitat (hab./km ²)
Bangla Desh	171.000.000	148.460	
Catalunya	7.900.000	32.108	
Estats Units	336.000.000	9.834.000	
Mongòlia	3.400.000	1.564.000	

Calcula la densitat de cada país, classifica-les (alta >100, mitjana 50-100, baixa 10-50, molt baixa <10) i respon: per què Mongòlia és tan poc poblada? Per què Bangla Desh tan densa?

Activitat 2. Llegir indicadors demogràfics

Aquí tens dades reals (2023):

País	Habitants	Naixements	Defuncions
Catalunya	7.900.000	54.000	71.000
França	67.970.000	678.000	637.000
Níger	27.200.000	1.187.000	200.000

Calcula per a cada país:

1. La **taxa bruta de natalitat (TBN)** i de **mortalitat (TBM)**.

2. El **creixement natural absolut** (naixements ? defuncions).
3. Quin país creix més per si sol? Quin perd habitants? Per què Níger té un comportament tan diferent?

Activitat 3. Per què creix la població al món

Mira aquesta evolució:

Any	Habitants (mundial)
1700	600 milions
1900	1.600 milions
1950	2.500 milions
2000	6.100 milions
2025	~8.100 milions

1. Quants segles van caldre per passar de 600 a 1.600 milions? I de 1.600 a 8.100?
2. Què va passar al món per accelerar el creixement després del 1750? Anomena **dues causes**.
3. Per què Itàlia avui té creixement vegetatiu negatiu, mentre Níger creix al 2,5% anual?

Què s'avalua

- Apliques la fórmula de densitat i classifiques els valors.

- Calcules TBN, TBM i creixement natural a partir de dades reals.
- Connectes la **transició demogràfica** amb causes històriques (Revolució Industrial, medicina).
- Distingeixes països en diferents fases del creixement.

B · Estructures i envelliment — Bàsic

BÀSIC

Aquesta fitxa et fa interpretar piràmides i analitzar la situació demogràfica europea amb dades concretes.

Activitat 1. Llegir la piràmide de Catalunya

Imagina la piràmide de Catalunya 2024 (la que has vist a la unitat):

- La **base** (0-14 anys) és més estreta que el tronc.
- El **tronc** més ample és el dels 50-59 anys (la generació del baby boom dels 70).
- El **cim** és ample: hi ha molta gent de més de 65 anys, sobretot dones.

1. Quin tipus de piràmide és?
2. Per què el grup de 50-59 anys és el més ample? (Pista: pensa quan van néixer.)
3. Per què al cim hi ha més dones que homes?
4. Què passarà d'aquí a 30 anys, quan aquesta generació s'hagi jubilat?

Activitat 2. Cinc estats europeus

Compara aquests cinc estats europeus (2023):

País	Fecunditat	Edat 1r fill	% +65 anys	Esperança de vida
França	1,79	28,9	21,3%	82,9
Hongria	1,52	28,5	20,8%	76,1
Itàlia	1,24	32,2	23,8%	83,6
Suècia	1,52	30,1	20,3%	83,4
Espanya	1,16	32,6	20,1%	83,3

1. Quin país té la fecunditat més alta? Quin la més baixa?

C · Catalunya i el repte demogràfic — Bàsic

BÀSIC

Aquesta fitxa connecta l'evolució demogràfica de Catalunya amb la seva història i analitza el repte del despoblament.

Activitat 1. Evolució en un segle i mig

Aquesta és l'evolució de la població de Catalunya:

Any	Habitants (M)	Context
1900	2,0	Catalunya industrial
1940	2,9	Postguerra civil
1975	5,5	Final del franquisme
2000	6,3	Inici de la immigració massiva
2024	~8,0	Present

1. Quina ha estat la dècada de **creixement més fort** en xifres absolutes?
2. Per què entre 1940 i 1975 la població gairebé es va duplicar?
3. Per què a partir del 2000 torna a créixer molt?

Activitat 2. Tres onades migratòries

Catalunya ha rebut tres grans onades migratòries en 100 anys:

Onada	Període	D'on venia la gent?	Quins barris/ciutats van créixer?
Primera			
Segona			
Tercera			

- Proposes **mesures realistes** contra el despoblament.

Activitat 3. Bomba demogràfica o transició acabada?

Llegeix els dos textos:

Tesi A (alarma) — «El planeta no podrà sostenir 10.000 milions de persones. Cada any consumim els recursos d'1,75 planetes. Cal frenar el creixement immediatament.» (adaptat de Paul Ehrlich, Stanford)

Tesi B (transició) — «Mai havia caigut tan ràpid la fecunditat. La meitat del món ja viu sota el llindar de relleu. El problema del segle XXI no serà la sobrepoblació, serà el despoblament i l'envelliment.» (adaptat d'Hans Rosling, Gapminder)

Mira la corba real de fecunditat mundial 1950?2024 (5,0 ? 2,25 fills/dona):

1. Quin tipus de **dada** usa cada autor per defensar la seva tesi?
2. Tots dos poden tenir raó alhora? Per què?
3. Després de tot, quin discurs et sembla més proper a la realitat actual? Defensa la teva resposta amb almenys **dues dades** i una **excepció regional** al teu argument.

Activitat 4. Educació de les dones i fecunditat

L'Àfrica subsahariana té encara fecunditat alta, però amb grans diferències:

País	Fecunditat	% dones amb estudis secundaris
Níger	6,7	14%
Etiòpia	3,9	32%
Sud-àfrica	2,3	67%
Tunísia	2,0	72%

1. Quina relació veus entre **educació de les dones** i fecunditat? Per què?
2. Si fossis cooperació internacional, en què invertiries primer per frenar el creixement?
3. Quins riscos té lligar «desenvolupament» a «menys fills»?

Què s'avalua

- Llegeixes un mapa de densitat identificant tendències i excepcions.
- Critiques l'ús de **mitjanes i taxes brutes** sense contextualitzar.
- Confrontes **dues tesis acadèmiques** i prens posició argumentada amb dades.
- Estableixes **relacions causals** (educació-fecunditat) amb mirada crítica.

Activitat 4. Cinc paradoxes

L'envelliment europeu està ple de paradoxes. Comenta-les una a una en frases curtes:

1. «Vivim més anys» és bona notícia, però es presenta com a problema.
  2. Els països més rics són els que tenen menys nens.
  3. L'Europa rural envellaix més que la urbana.
  4. Necessitem immigració, però la immigració és el tema més polaritzat de la política europea.
  5. Hongria gasta molts diners en natalitat i no aconsegueix el resultat de Suècia.
-
-
-
-
-
-
-
-

Què s'avalua

- Compares **tres piràmides** reals i n'extreus implicacions econòmiques.
- Comentes un **text expert** situant-lo i criticant-lo.
- Llegeixes un **patró geogràfic** i n'expliques causes històriques.
- Identifiques **paradoxes** amb mirada crítica.

C · Catalunya i el repte demogràfic — Ampliació

AMPLIACIÓ

Aquesta fitxa et fa fer un treball complet de comentari de text, anàlisi de dades i argumentació sobre el futur demogràfic de Catalunya.

Activitat 1. Comentari del testimoni

«Visc en un poble de 38 habitants del Pallars. La meva escola és a 20 km. Hem perdut la botiga, l'estany de pesca, dos restaurants. Quan estic malalt, el dispensari atén dos cops per setmana. Les ciutats parlen de sostenibilitat però la solució del nostre poble és senzilla: només cal que algú vingui a viure-hi. I per venir-hi a viure, només cal que hi hagi feina, internet i una escola.»

— Adaptació d'un testimoni recollit pel projecte *Catalunya interior*, 2023.

1. Quines **quatre coses concretes** ha perdut aquest poble?
2. Què demana la persona que parla? És realista?
3. Coneixes algun poble en aquesta situació?

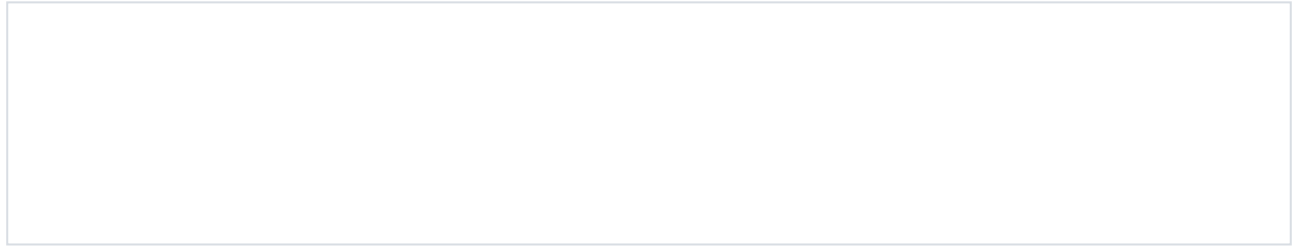
Activitat 2. Què passaria si...?

Imagina dos escenaris i descriu què passaria a Catalunya en cada cas:

1. **Si les fronteres es tanquessin del tot** demà mateix, durant 25 anys.
2. **Si la fecunditat catalana** tornés a 2,1 fills per dona en 5 anys.

Per a cada escenari, comenta efectes sobre: *població total, economia, pensions, llengua catalana, habitatge.*

Què s'avalua

- Comentes un **fragment** identificant idees clau i intencions.
- Construeixes **escenaris hipotètics** raonats.
- Argumentes amb dades, prens posició i admets matisos.
- Generes **propostes pràctiques** coherents amb el problema.

Professor de socials · v2 · Recull generat el 28 abril 2026 18:43